

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 96/05-11

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 30. marca 2005 predbežne prerokoval sťažnosť Vladimíra Šupu, P., zastúpeného advokátom JUDr. J. Z., B., ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 v spojení s čl. 12 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Nitra v konaní vedenom pod sp. zn. 10 C 227/01 a Krajského súdu v Nitre v konaní vedenom pod sp. zn. 7 Co 48/2004, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Vladimíra Šupu o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 14. februára 2005 doručená sťažnosť Vladimíra Šupu, P. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátom JUDr. J. Z., B., ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 v spojení s čl. 12 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Nitra (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 10 C 227/01 a Krajského súdu v Nitre (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 7 Co 48/2004.

Z obsahu sťažnosti sťažovateľa a pripojených príloh vyplývajú nasledovné rozhodujúce skutočnosti:

Sťažovateľ žalobou zo 7. marca 2000 podanou na okresnom súde sa domáhal určenia existencie a trvania pracovného pomeru u zamestnávateľa - Rímskokatolíckej cirkvi Biskupstva Nitra (na základe pracovnej zmluvy – dekrétov o ustanovení sťažovateľa do funkcie kaplána, správcu fary a farára). Okrem iného uviedol, že predtým už súd rozhodoval vo veci jeho mzdových nárokov.

Argumentujúc hmotnou núdzou a chudobou sťažovateľ zdôvodňoval, že si v konaní vedenom pod sp. zn. 10 C 227/01 nemohol dovoliť byť zastúpený advokátom a túto právnu službu mu nemohli poskytnúť ani humanitné organizácie.

Ďalej sťažovateľ uviedol, že 15. novembra 2001 splnomocnil JUDr. L. R., aby ho bezplatne zastupoval ako splnomocnený zástupca v celom konaní v jeho veci na okresnom súde. Napriek tomu však žiadal okresný súd a po jeho prvostupňovom rozhodnutí aj odvolací krajský súd, aby všetky ich písomnosti boli doručované priamo sťažovateľovi. Túto požiadavku vzhľadom na zdravotný stav splnomocneného zástupcu (jeho možná hospitalizácia a liečenie) sťažovateľ predniesol aj osobne na pojednávaní o odvolaní na krajskom súde 24. marca 2004.

Podľa vyjadrenia sťažovateľa odvolací súd tak nepostupoval, rozsudok a opravné uznesenie doručoval jeho právnemu zástupcovi, pričom jemu boli tieto rozhodnutia doručené prostredníctvom okresného súdu až na jeho výslovnú žiadosť 14. decembra 2004.

Sťažovateľ namietal, že nedoručením rozsudku odvolacieho súdu bol zavádzaný a zmätený, keď predtým súdy konali opačne. Napriek tomu, že v priebehu konania sa vyskytli problémy s doručovaním písomností jeho zástupcovi, na ostatných pojednávaniach bol bez právnej pomoci, súdy vo veci doručovania listín napriek jeho žiadostiam mu

neposkytli adekvátnu odpoveď, prípadne poučenia. Podľa tvrdenia sťažovateľa týmto postupom okresný súd aj krajský súd zasiahli do jeho označených základných práv.

Na základe uvedeného sťažovateľ žiada, aby ústavný súd deklaroval porušenie jeho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 12 ods. 1 a 2 ústavy postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 10 C 227/01 a krajského súdu v konaní o odvolaní vedenom pod sp. zn. 7 Co 48/2004 a súčasne mu umožnil podať sťažnosť podľa čl. 127 ústavy v lehote šesťdesiatich dní od doručenia rozsudku sp. zn. 7 Co 48/2004, t. j. od 14. decembra 2004.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti sťažovateľa. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Sťažovateľ namietal porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 v spojení s čl. 12 ods. 1 a 2 ústavy označeným postupom okresného súdu a krajského súdu v súvislosti

s doručovaním rozsudku odvolacieho súdu sp. zn. 7 Co 48/2004 z 26. mája 2004, ktorým bol vo veci určenia trvania pracovného pomeru sťažovateľa potvrdený rozsudok súdu prvého stupňa sp. zn. 10 C 227/01 z 27. novembra 2003 (zamietnutie žaloby sťažovateľa). Tým, že súdy neodpovedali na žiadosti sťažovateľa (vo veci doručovania písomností do jeho rúk), prípadne ho nepoučili a tiež okresný súd nezaujal stanovisko vo veci jeho žiadosti o odpustenie lehoty, podľa sťažovateľa mu upreli právo na súdnu ochranu.

Pre overenie dôvodnosti tohto tvrdenia sťažovateľa si ústavný súd vyžiadal od krajského súdu spis vedený vo veci sp. zn. 10 C 227/01. Zo spisovej dokumentácie predloženej ústavnému súdu sťažovateľom a uvedeného súdneho spisu vo veci vedenej na okresnom súde pod sp. zn. 10 C 227/01, na krajskom súde v odvolacom konaní vedenej pod sp. zn. 7 Co 48/2004 ústavný súd zistil tieto právne významné skutočnosti:

Sťažovateľ splnomocnil svojím zastúpením v celom konaní o určenie existencie a trvania pracovného pomeru vedenom na okresnom súde pod sp. zn. 10 C 227/01 právneho zástupcu (plná moc z 15. novembra 2001).

Podľa § 24 Občianskeho súdneho poriadku účastník sa môže dať v konaní pred súdom zastupovať zástupcom, ktorého si zvolí. Oprávnenie zvoliť si zástupcu je právom zaručené (čl. 37 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd, čl. 47 ods. 2 ústavy) a jeho zmyslom je poskytnúť procesným právam a povinnostiam účastníka kvalifikovanú ochranu. Zástupca účastníka vybavený plnomocenstvom pre celé konanie je oprávnený na všetky právne úkony, ktoré môže v konaní urobiť účastník (§ 28 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku).

Podľa § 49 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku ak má účastník zástupcu s plnomocenstvom pre celé konanie, doručuje sa písomnosť len tomuto zástupcovi. Aj účastníkovi sa doručuje písomnosť vtedy, ak má v konaní niečo osobne vykonať.

Podľa § 225 Občianskeho súdneho poriadku súd prvého stupňa doručí rozhodnutie o odvolaní, pokiaľ ho nedoručil odvolací súd priamo.

V okolnostiach prípadu potvrdzujúci rozsudok odvolacieho súdu sp. zn. 7 Co 48/2004 z 26. mája 2004 doručoval okresný súd právnomu zástupcovi sťažovateľa, ktorý tento rozsudok prevzal 14. júna 2004. Týmto dňom sa stal právoplatným rozsudok súdu prvého stupňa sp. zn. 10 C 227/01 z 27. novembra 2003 vo veci samej a vo výroku o trovách konania, okrem výroku o trovách štátu, v ktorej časti odvolací súd opravným uznesením sp. zn. 7 Co 48/2004 zo 7. júla 2004 opravil svoj rozsudok sp. zn. 7 Co 48/2004 z 26. mája 2004 tak, že rozsudok súdu prvého stupňa v tejto časti jeho výroku zrušil. Opravné uznesenie odvolacieho súdu bolo právnomu zástupcovi sťažovateľa doručené 27. júla 2004.

Okresný súd pri doručovaní rozsudku krajského súdu sp. zn. 7 Co 48/2004 postupoval podľa § 49 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku, pretože nemal za preukázané vypovedanie plnej moci právnomu zástupcovi zo strany sťažovateľa (ani to sťažovateľ netvrdil). Doručenie rozsudku sťažovateľovi 14. decembra 2004 na jeho výslovnú žiadosť okresný súd považoval už za právne bezvýznamné z hľadiska plynutia lehôt na uplatňovanie prípadných procesných nárokov.

V spojitosti s tým treba uviesť, že Občiansky súdny poriadok upravuje postup súdu a účastníkov v občianskom súdnom konaní tak, aby bola zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov účastníkov.

Rovnosť účastníkov súd zabezpečuje vytvorením rovnakých procesných možností na uplatnenie ich práv a plnenie ich povinností. Podstata tejto ústavnej zásady spočíva v tom, že všetci účastníci občianskeho súdneho konania (osobitne sporového konania) majú rovnaké procesné práva a povinnosti, ktoré uplatňujú a plnia za rovnakých procesných podmienok, bez zvýhodnenia alebo diskriminácie niektorej z procesných strán. Nerozhoduje procesné postavenie alebo procesná pozícia účastníka, nie je podstatné ani to, ktorý z účastníkov sa stane žalobcom a ktorý z účastníkov je žalovaný.

V okolnostiach prípadu, keď sťažovateľ bol v celom súdnom konaní zastúpený právnym zástupcom (hoci sťažovateľ uvádza, že nie je advokátom, jeho právnické vzdelanie a tým odborná spôsobilosť zastupovať je zrejmá), uvedené procesné postupy okresného súdu aj krajského súdu zodpovedajú zákonu (Občiansky súdny poriadok) a rešpektujú aj ústavnú zásadu rovnosti. Jej naplnenie vidí ústavný súd v tom, že sťažovateľ využil zákonnú možnosť byť v konaní zastúpený, právnemu zástupcovi bol 14. júna 2004 riadne doručený rozsudok odvolacieho súdu a prostredníctvom neho mal byť sťažovateľ informovaný o rozhodnutiach a procesných postupoch súdov bez zbytočného odkladu. Opačný postup zakladá jeho zodpovednosť za spôsobenú škodu voči zastúpenému.

V konečnom dôsledku mal sťažovateľ doručený predmetný rozsudok odvolacieho súdu (14. decembra 2004). Ak sa teda sťažovateľ domnieval, že súdy nerešpektovaním jeho požiadavky doručovať mu písomností porušili jeho právo na prístup k súdu, najmä ak sa domnieval, že z jeho strany bolo potrebné v predmetnej právnej veci niečo vykonať, mal o tomto svojom názore (odňatie možnosti konať pred súdom) presvedčiť všeobecný súd v zákonnej lehote [podaním dovolania podľa § 237 písm. f) Občianskeho súdneho poriadku], čo v súlade s princípom subsidiarity podľa čl. 127 ods. 1 ústavy vylučuje právomoc ústavného súdu na prerokovanie sťažnosti sťažovateľa.

Sťažovateľ listom z 22. decembra 2004 žiadal okresný súd v konaní o určenie existencie a trvania pracovného pomeru o odpustenie zmeškania lehoty len za účelom podania sťažnosti ústavnému súdu. Ústavný súd neskúmal oneskorenie podania sťažovateľa.

Z obsahu zápisníc o pojednávaní pred prvostupňovým i odvolacím súdom okrem iného ale vyplýva, že sťažovateľ sa osobne zúčastňoval pojednávaní, navrhoval dôkazy na preukázanie svojich tvrdení, podal odvolanie voči prvostupňovým rozhodnutiam, podal námietku zaujatosti vybavujúceho sudcu, čiže plne využíval možnosti mu dané procesnými predpismi (Občianskym súdnym poriadkom) na uplatnenie a presadzovanie svojho práva v občianskom súdnom konaní.

Sťažovateľ teda ničím nepreukázal, že nedoručením rozsudku boli inak porušené jeho práva. Sťažovateľ mal právo a súdy mu umožnili, aby v každom konaní (dvoch prvostupňových i dvoch odvolacích), v ktorom súd vykonal dôkaz, aby sa mohol k nemu vyjadriť. Oprávnenie účastníka však trvá len do právoplatného skončenia konania, po ktorom už tieto oprávnenia zásadne nemožno uplatniť, pretože ich využitie už nemôže mať žiaden vplyv na rozhodovanie a rozhodnutie súdu vo veci samej (§ 154 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku).

Ústavný súd na základe uvedeného preto navyše konštatoval aj neopodstatnenosť návrhu sťažovateľa z dôvodu absencie príčinnej súvislosti s porušením čl. 46 ods. 1 ústavy v rozsahu, ktorý uviedol sťažovateľ.

Z uvedených dôvodov rozhodol ústavný súd tak, ako to je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 30. marca 2005